

Galimaties mafiosos

Palerm és una ciutat amb carrers acostumats al soroll dels trets i a l'olor de la pólvora. Per això, quan el passat 24 de setembre, van assassinar el garatgista Vincenzo Arato disparant-li unes quantes bales del calibre 12 i poc després, un important constructor va escapar per pèls d'una temptativa similar, es va pensar de seguida que els dos fets formaven part d'una de les incomptables venjances que es produeixen contínuament dins de l'univers mafiós. El pa nostre de cada dia a la capital siciliana.

Però aquesta vegada les coses eren més complicades. Perquè quan els investigadors de la policia van esbrinar qui era el responsable de les dues operacions, es van trobar amb la sorpresa que es tractava de Balduccio di Maggio, un cap de la màfia que va confessar-ho tot a la justícia italiana fa quatre anys, va possibilitar la detenció del "padrí dels padrins", el famós Toto Riina, i es va convertir en un dels principals acusadors de l'antic president del Consell, Giulio Andreotti, de qui ha dit, fins i tot, que va intercanviar amb el mateix Riina el tradicional petó de la màfia.

El terrabastall va ser gros. Di Maggio estava considerat, fins a la seva detenció la setmana passada, un "col·laborador de la justícia" de primera categoria, havia obtingut la llibertat

provisional negociant les seves declaracions sobre la màfia i tenia assignada per l'estat –com un miler de *penedits* més– tant la protecció personal com una ajuda financera. El problema és que se'n servia per intentar recuperar el seu territori i saldar els comptes amb un altre clan rival, el de la família de San Giuseppe Jato. Dos *pentiti* (penedits) notoris, Gino la Barbera i Santino di Matteo, que el van ajudar en aquesta guerra soterrada, també van acabar detinguts.

"A pesar de tot el que ha passat, per mi Balduccio di Maggio encara és un testimoni creïble. No és possible esborrar de qualsevol manera la detenció de Toto Riina", va declarar Giancarlo Caselli, el fiscal de Palerm, que ha ordenat la detenció del famós penedit. Però el cas és que el fet li va d'allò més bé a Giulio Andreotti, que es troba enmig d'un procés per connexions amb la Cosa Nostra

i que no ha deixat passar aquesta ocasió per posar com un drap brut els seus acusadors. "En un principi Di Maggio va reconèixer que havia matat deu persones –ha dit el polític caigut en desgràcia–, després va augmentar la xifra fins a disset. Actualment es descobreix que, penedit i tot, continua assassinant. Si tots els meus acusadors son així, el fiscal de Palerm hauria de demanar la meua absolució."

El fet és que el descobriment del doble joc de Di Maggio ha estat un cop baix a la lluita contra la màfia

i ha relançat la polèmica, una vegada més, entorn del sistema de col·laboradors de la justícia que ha permès, aquests últims anys, engarjolar els principals "padrins" sicilians. Després dels èxits obtinguts a principis dels anys 90, aquest mecanisme –que va posar en marxa per primera vegada el jutge Falcone– ha començat a manifestar senyals d'imperficcions. Alguns magistrats, a vegades, han donat un crèdit excessiu a les revelacions dels "penedits", que no estaven prou confirmades per proves materials. I actualment en el Senat italià es discuteix una reforma a fons del sistema de col·laboradors de la justícia. Es vol retallar la utilització de penedits i exigir, entre altres coses, que els antics mafiosos revelin tots els seus secrets de cop i no d'una manera gradual. Una revisió

del sistema que molts consideren urgent, perquè l'organització criminal també està en procés de reestructuració.

"L'època de Riina ja ha passat a la història –ha dit Guido lo Forte, substitut del fiscal de Palerm–. Ara hi ha en marxa un pla més subtil dissenyat per una persona particularment intel·ligent i que tracta de restablir un nou ordre mafiós". Altres magistrats van més lluny i parlen ja de l'aparició d'una "Cosa Nuova" que substituirà la vella "Cosa Nostra", i que està formada per alguns mafiosos vençuts al principi dels anys 80 pels sicaris de Riina i que han aprofitat el moment per aixecar el cap sota la tutela del padrí Bernardo Provenzano. En aquest nou context, Balduccio di Maggio potser ha estat utilitzat per eliminar les "branques mortes" de l'organització i, al mateix temps, per treure credibilitat al sistema dels col·laboradors de la justícia. Una jugada mestra a distintes bandes. ■

XAVIER VINADER

"Alguns magistrats parlen de l'aparició d'una 'Cosa Nuova' que substituirà la vella 'Cosa Nostra', i que està formada per alguns mafiosos vençuts als anys vuitanta per Toto Riina."